Gemeente Amsterdam

Startnotitie Burgerberaad Schone Stad

December 2023

Inhoudsopgave

1. Waarom een Burgerberaad Schone Stad? 3
- 1.1 Onze uitdaging 4
- 1.2 Samen met Amsterdammers 5

2. Wat is een burgerberaad? 6
- 2.1 Uitgangspunten 6

3. Plan van aanpak 7
- 3.1 Het burgerberaad is van de deelnemers 7
- 3.2 De opdracht 8
- 3.3 Steun en commitment 9
- 3.4 Gewogen loting 12
- 3.5 Drempels voor deelname wegnemen 15
- 3.6 Gelijkwaardig overleg 17
- 3.7 Informatie & transparantie 18
- 3.8 Vertrouwen geven, is vertrouwen krijgen 19
- 3.9 Communicatie met deelnemers en met de stad 19
- 3.10 Planning 20
- 3.11 Evaluatie 21

4. Begroting 22

5. Bronnen 23

BIJLAGE I 24

BIJLAGE II 26

1. Waarom een Burgerberaad Schone Stad?

Iedereen wil een schoon Amsterdam. De gemeente doet haar best om dat voor elkaar te krijgen. Ook veel Amsterdammers helpen actief mee met het schoonhouden van hun wijk, het scheiden en/of voorkomen van afval.

- Dagelijks rijden ruim 180 voertuigen van de directie Afval en Grondstoffen door Amsterdam om de stad schoon te maken en het afval zoveel mogelijk te recyclen.
- Restafval, glas, oud papier, karton, grof afval, textiel en op sommige plekken groente, fruit, etensresten en tuinafval worden gescheiden ingezameld.
- Op deze voertuigen werken elke dag 400 chauffeurs, chauffeuses en beladers. Zij halen jaarlijks 300.000 ton afval op.
- De directie Stadswerken veegt tegelijkertijd met 92 veegmachines en 13 reinigingsmachines een oppervlakte van 29 miljoen m2, leegt ruim 11.000 afvalbakken en haalt 13.000 ton veegvuil per jaar op.
- Samen zorgen al deze medewerkers ervoor dat Amsterdam zo schoon mogelijk blijft en dat het afval van de ruim 900.000 Amsterdammers en de 17 miljoen bezoekers die jaarlijks voorbijkomen, zo hoogwaardig mogelijk verwerkt wordt - dat wil zeggen, hergebruikt en gerecycled.
- Al 2.900 Amsterdammers adopteerden containers en houden zo één of meerdere ondergrondse inzamelcontainers schoon.
- Nog veel meer Amsterdammers houden op eigen initiatief, zelfstandig of georganiseerd als groep, hun eigen buurt schoon. Ze prikken, rapen zwerfvuil op en doen verkeerd aangeboden afval of karton in de juiste inzamelcontainer.
- Daarnaast experimenteren steeds meer ondernemers met het gezamenlijk ophalen van hun bedrijfsafval.

De inzet is indrukwekkend. En toch ervaren Amsterdammers veel plekken als vies. Dat kan beter.

1.1 Onze uitdaging

De Amsterdamse bevolking groeit, er komen steeds meer toeristen, dagjesmensen, expats en andere bezoekers voor korte of langere tijd naar de stad. Er wordt gebouwd en de economie gaat 24/7 door. Ook zijn niet alle mensen zich ervan bewust hoeveel afval ze produceren of ze geven er niet zoveel om. Er zijn mensen die hun afval niet in de (juiste) bak gooien en/of het niet weg brengen. Door de drukte in de stad is het ophalen van afval logistiek gezien bovendien een ingewikkelde klus, waarvoor creatieve oplossingen en soms maatwerk nodig zijn.

Kortom, de opgave is groot en complex. Het gaat over het gedrag van mensen, het gedrag van ondernemers, over de inzet van beperkte middelen en medewerkers, het gebruik van én claims op de beperkte openbare ruimte, de verpakkingsmethoden en de vele verschillende belangen die er spelen rond de afvalverwerking.

Binnen de afvalopgave onderscheiden we twee grote uitdagingen:

1. **Schoonbeleving** - Een grote ergernis van veel mensen is dat het op te veel plekken op straat en in parken vies is. Bovendien trekt afval dieren aan waar mensen last van hebben. Het Parool wijdde er dit jaar een zomerserie aan genaamd: ‘De Vieze Stad’. Een AT5 panel[1] (waaraan ruim 1800 mensen meededen) gaf de stad in augustus 2023 een rapportcijfer van 4,6 op de vraag: ‘hoe schoon vind je de stad?’.
   Ook nemen het aantal meldingen van zwerfvuil toe en ervaren we de negatieve bij-effecten van de aangepaste statiegeldregels. In hoeverre kan dit probleem opgelost worden door vaker en met meer mensen de straten te vegen? Of is er iets anders nodig? Wat kunnen we leren van de ervaringen en beleving van Amsterdammers?

1 Het AT5-panel bestaat uit Amsterdammers die zich hier zelf voor aanmelden. Zij krijgen regelmatig een korte enquête over een onderwerp toegestuurd. (bron: https://www.at5.nl/artikelen/203869/at5-panel)

2. **Minder afval** - We zorgen met zijn allen voor te veel (rest)afval. We streven in Amsterdam en Nederland naar een economie waar in 2050 bijna geen afval meer wordt geproduceerd en waar grondstoffen steeds opnieuw worden gebruikt (circulaire economie). Wat kunnen we als stad doen om dat doel te behalen?

1.2 Samen met Amsterdammers

Deze vragen kan en wil de gemeente niet alleen beantwoorden. We vragen Amsterdammers om advies en organiseren een burgerberaad over de schone stad. Dit sluit aan bij de wens van college en de gemeenteraad om de betrokkenheid van en samenwerking met Amsterdammers door middel van burgerberaden te vergroten.

In het 'Burgerberaad Schone Stad' komen Amsterdammers en ondernemers (die wonen in Amsterdam) samen. Deze dwarsdoorsnede zorgt ervoor dat verschillende perspectieven op het afvalprobleem aan bod komen. Wie er mee kunnen doen, wordt bepaald door loting.

In 2024 stelt de gemeente het Uitvoeringsprogramma Afval en Grondstoffen voor de periode van 2025 tot 2028 op. De uitkomsten van het burgerberaad vinden onder andere hier hun plek.

Deze startnotitie beschrijft wat een burgerberaad is, hoe we het Burgerberaad Schone Stad vormgeven en wat hierbij onze uitgangspunten zijn.

2. Wat is een burgerberaad?

Een burgerberaad is een diepgaande dialoog tussen willekeurig door het lot aangewezen mensen, die samen tot aanbevelingen komen over een urgent thema of probleem en hiermee de besluitvorming beïnvloeden. Over het algemeen nemen 100 tot 150 mensen deel aan zo'n burgerberaad.

In Amsterdam vond in 2019 al eens een mini-burgerberaad plaats, over duurzaamheid. Van dat burgerberaad heeft de gemeente veel geleerd. In het voorjaar van 2023 heeft de gemeenteraad het Beleidskader Burgerberaden aangenomen, zodat er meerdere burgerberaden georganiseerd kunnen worden, waarbij steeds weer geleerd zal worden van de voorgaande.

2.1 Uitgangspunten

Belangrijke uitgangspunten die het beleidskader voorschrijft zijn:

1. Het burgerberaad is van de deelnemers
2. Geef een duidelijke opdracht
3. Zorg voor voldoende steun en commitment
4. Werk met een gewogen loting
5. Neem drempels voor deelname weg
6. Zorg voor een gelijkwaardig overleg
7. Zorg voor goede informatie en wees transparant
8. Vertrouw inwoners
9. Betrek ook de rest van de samenleving
10. Neem de tijd
11. Doe het vaker

3. Plan van aanpak

Op basis van deze uitgangspunten hebben we een aanpak gemaakt voor het Burgerberaad Schone Stad.

3.1 Het burgerberaad is van de deelnemers

Een van de belangrijkste voorwaarden voor een goed verlopend burgerberaad is de mate van onafhankelijkheid. Deelnemers zijn eigenaren van hun burgerberaad en stellen met elkaar spelregels vast.

Elke betrokkene heeft een verantwoordelijkheid in het garanderen van deze onafhankelijkheid. Hieronder staat de rol van het burgerberaad, college en gemeenteraad en de onafhankelijke procesbegeleider beschreven. In bijlage I staan ook de andere rollen.

Rol burgerberaad

Het burgerberaad heeft de vrijheid om eigenstandig een probleemanalyse op te stellen en op basis daarvan de vraag te herformuleren, experts uit te nodigen en een monitorgroep en/of regiegroep samen te stellen om het proces en de omgang met de uitkomsten te volgen.

Rol college en gemeenteraad

College en gemeenteraad zijn samen opdrachtgever. Ze mogen bij de eerste en laatste bijeenkomst van het beraad aanwezig zijn om de opdracht te overhandigen en vervolgens de uitkomsten in ontvangst te nemen. College en gemeenteraad houden zich tijdens het burgerberaad afzijdig en hebben alleen contact met het beraad indien de deelnemers in het beraad hiertoe het initiatief nemen. College en gemeenteraad beïnvloeden de uitkomsten van het burgerberaad niet. Het beraad wordt de mogelijkheid geboden via een begeleidingsgroep, een vertegenwoordiging van de deelnemers, college en raad op de hoogte te houden van de voortgang. Het advies van het beraad wordt door college en raad in ontvangst genomen en zoveel mogelijk uitgevoerd.

Rol onafhankelijke procesbegeleider

Het burgerberaad zal worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij op basis van het Beleidskader Burgerberaden zoals vastgesteld door de gemeenteraad in juni 2023. Er heeft een aanbesteding plaatsgevonden en de opdracht is gegund aan Bureau EMMA. Zij organiseren momenteel burgerberaden in het hele land. Bureau EMMA verzorgt oa. de communicatie met de deelnemers, organiseert de bijeenkomsten, verzorgt het dagvoorzitterschap en regelt getrainde tafelbegeleiders (zowel extern als ambtenaren). College en gemeenteraad garanderen de onafhankelijke rol van deze partij.

3.2 De opdracht

De hoofdvraag die de gemeente voorlegt aan het burgerberaad is:

Hoe maken en houden we Amsterdam beter schoon?

De opdracht luidt:
Kom met een analyse en met haalbare aanbevelingen voor de stad.

We geven ter inspiratie 6 gespreksonderwerpen mee:

1. Hoe minder afval, hoe minder hoeven we in te zamelen, op te ruimen, te vegen en te handhaven of dat goed gebeurt. Hoe zorgen we dat we als stad (inwoners, bezoekers en bedrijven) minder afval produceren?
2. Veel afval wordt verbrand, waardoor waardevolle grondstoffen verloren gaan. Hoe kunnen we meer afval hergebruiken, scheiden en recyclen, zodat we minder afval hoeven te verbranden?
3. Veel Amsterdammers vinden afval een probleem, maar wie moet dat probleem oplossen? Het AT5 panel geeft aan dat “zowel bewoners als gemeente een aandeel hebben het groeiende probleem, maar de balans helt lichtjes over naar bewoners”. De gemeente speelt dus een belangrijke rol, maar welke rol spelen de afvalproducenten, de consumenten, de ondernemers? Hoe zorgen we dat meer inwoners, ondernemers en bezoekers (blijven) bijdragen aan het schoonhouden van de stad, van de bron tot de afvalverwerking?

4. Er zijn veel bewonersinitiatieven die het voor elkaar krijgen om, samen met de gemeente, problemen in hun wijk op korte termijn op te lossen. Maar duurzame oplossingen blijken in de praktijk lastiger te realiseren. Hoe zorgen we dat burgerinitiatieven en buurtacties beter ondersteund worden?
5. Amsterdamse bewoners en ondernemers spelen nu al een belangrijke rol in het schoonhouden van de stad, bijvoorbeeld in het adopteren van containers, het oppikken van zwerfvuil, of melden bij verkeerd plaatsen van grof afval. Hoe kunnen (meer) Amsterdammers gestimuleerd worden om dit (vaker) te doen?
6. Elk stadsdeel, en soms zelfs op wijkniveau heeft eigen problemen met afval. Hoe zorgen we voor maatwerk bij de aanpak van het afvalprobleem?

Het Burgerberaad Schone Stad bepaalt zelf over welke (deel)onderwerpen zij in gesprek gaan en wat de scope van hun adviezen wordt.

3.3 Steun en commitment

‘Een goed burgerberaad kent een duidelijk commitment vooraf van de gemeenteraad en het college. Commitment in die zin dat duidelijk is wat de status is van de toekomstige aanbevelingen en onder welke voorwaarden de aanbevelingen van het burgerberaad een vervolg krijgen. Het uitgangspunt is dat de aanbevelingen van het burgerberaad overgenomen worden door college en raad.’ (Beleidskader Burgerberaden – juni 2023)

Het burgerberaad eindigt met het opleveren van een rapportage in welke vorm dan ook met een serie aanbevelingen, waarbij staat vermeld welke aanbevelingen zijn aangenomen door een meerderheid van het beraad en welke niet. Het integrale rapport met aanbevelingen van het burgerberaad, voorzien van een duiding van het college over de financiële, juridische en praktisch uitvoerbaarheid, wordt besproken in de gemeenteraad.

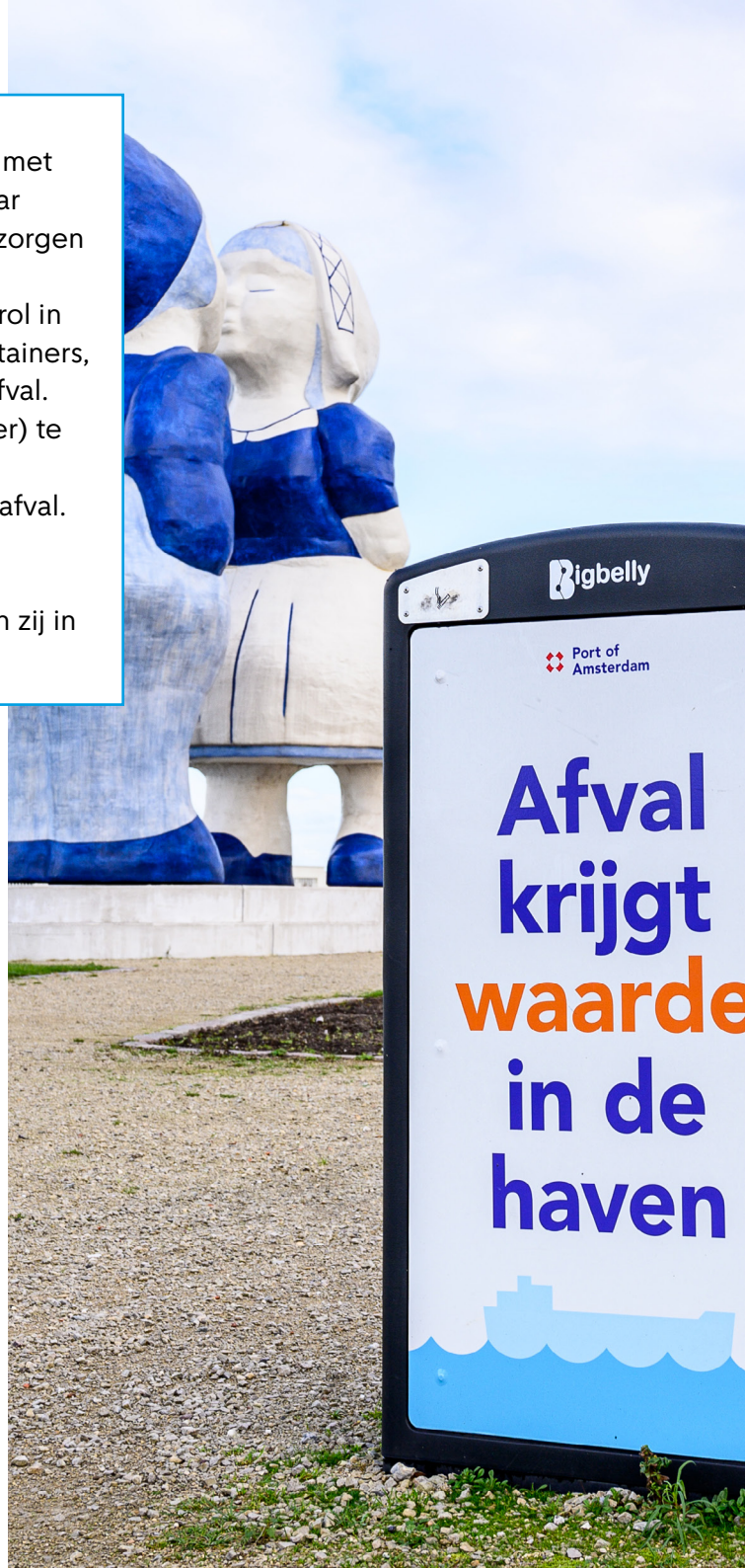

Een burgerberaad is een vorm van participatieve democratie die de vertegenwoordigende democratie kan verrijken. Dit betekent dat de uitkomsten in de vorm van aanbevelingen van het burgerberaad worden teruggelegd bij de gemeenteraad. Het uitgangspunt is hierbij dat als de aanbevelingen binnen de kaders passen (zie bijlage II), de gemeenteraad deze aanbevelingen overneemt en alleen met zwaarwegende redenen de aanbevelingen niet overneemt en dit beargumenteert. De aanbevelingen van het burgerberaad hebben het karakter van een zwaarwegend advies (vergelijkbaar met de Rekenkameradviezen). De gemeenteraad geeft vervolgens het college de opdracht om de aanbevelingen om te zetten in beleid en uitvoering.

Toetsing

Het proces is zo ingericht dat het burgerberaad op meerdere momenten de gelegenheid heeft om ideeën en aanbevelingen te toetsen bij experts:

- Op verzoek van het burgerberaad kunnen organisaties, professionals en ervaringsdeskundigen worden uitgenodigd om kennis en inzichten te delen.
- Zodra het burgerberaad een set conceptadviezen heeft geformuleerd, wordt het burgerberaad de kans gegeven om deze adviezen tussentijds te (laten) toetsen. Bij de toetsing kan onder meer gekeken worden in hoeverre aanbevelingen bijdragen aan:
  - Gemak van de uitvoering; voor zowel Amsterdammers, ondernemers als de uitvoerende diensten van de gemeente;
  - De benodigde menskracht;
  - Financiële kosten en de verdeling daarvan;
  - De mate waarin adviezen passen in de huidige wet- en regelgeving.

Aangezien tijdens het proces van het burgerberaad voorgenomen aanbevelingen zullen worden voorgelegd aan en getoetst bij experts, ligt het niet in de lijn der verwachting dat de aanbevelingen onrealistisch of gezien geldende financiële, juridische en praktische kaders onhaalbaar zullen zijn. Het beraad kan ervoor kiezen om aanbevelingen die niet binnen de kaders passen, toch op te nemen.

Afspraken

1. Het Burgerberaad is vrij om over elk onderwerp omtrent afval advies te formuleren. De deelnemers zijn van tevoren op de hoogte gesteld van de gemeentelijke kaders en bevoegdheden, om te waarborgen dat de verwachtingen over de uitvoerbaarheid van de uitgebrachte adviezen realistisch zijn. Hoe realistischer de aanbevelingen, des te groter de kans dat college en gemeenteraad die overnemen.
2. Het College heeft een open houding ten aanzien van de adviezen en moet ook rekening houden met de afspraken die gemaakt zijn in het coalitieakkoord. Alle aanbevelingen die passen bij het coalitieakkoord kunnen rekenen op het commitment van het college. Wanneer aanbevelingen niet passen binnen het coalitieakkoord, zal het college bespreken wat er deze bestuursperiode mogelijk is en het beraad en de gemeenteraad daarvan op de hoogte houden.
3. Adviezen moeten door een meerderheid van het burgerberaad worden gedragen. Het burgerberaad streeft naar besluiten op basis van algemene instemming. Een belangrijk kenmerk van een burgerberaad, is dat deelnemers zelf beslissen over de stemprocedure. Echter, hierin wordt vanuit de gemeente meegeven dat de adviezen door een meerderheid van het burgerberaad gedragen moeten worden.
4. Adviezen worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, financiële haalbaarheid en haalbaarheid qua capaciteit door deskundigen voorafgaand aan opvolging. Twee kaders zijn specifiek van belang:
    a. Financieel kader: afvalstoffenheffing (zie bijlage II)
    b. Wettelijk kader: volledig circulaire economie in 2050 (zie bijlage II)
5. Het college zal altijd een onderbouwde terugkoppeling geven op ingediende adviezen, ook over adviezen die niet worden overgenomen.
6. De ambtelijke organisatie is op de hoogte van de laatste stand van zaken omtrent het Burgerberaad Schone Stad, de voorgelegde adviezen en de uitkomsten.

7. De relevante directies hebben voldoende capaciteit beschikbaar voor informatievoorziening en opvolging van adviezen.
8. Ambtenaren, zowel beleidsambtenaren als uitvoerende ambtenaren, die door het burgerberaad worden uitgenodigd om informatie te delen, krijgen de ruimte om zonder last of ruggenspraak het burgerberaad van informatie te voorzien, ook wanneer hen wordt gevraagd naar hun persoonlijke ervaringen en meningen.
9. De aanbevelingen van het beraad zullen als uitgangspunt dienen voor het nieuwe Uitvoeringsplan Afval dat in 2024 opnieuw wordt vastgesteld en de circulaire strategie die in 2026 opnieuw wordt vastgesteld.
10. Ná het beraad wordt er een vertegenwoordiging van deelnemers uitgenodigd om de voortgang van het proces van besluitvorming te volgen door plaats te nemen in een klankbordgroep. Deze groep wordt door de gemeente ten minste één jaar na afloop gefaciliteerd.

3.4 Gewogen loting

We organiseren een gewogen loting in twee rondes zoals beschreven in het Handboek uitvoeren burgerberaden en zoals te zien in de animatie op amsterdam.nl/burgerberaad, om te komen tot een zo goed mogelijke afspiegeling van de Amsterdamse samenleving.

We streven naar een uiteindelijke groep van 100 deelnemers.
We verwachten dat er mensen gedurende het proces zullen afvallen vanwege andere verplichtingen, ziekte, of afgenomen interesse.
Uit eerdere ervaringen met burgerberaden in Nederland weten we dat tussen de 20% en 30% vroegtijdig afvalt. Daarom stellen we voor om meer mensen in te loten; namelijk 150 deelnemers.

We loten dus 150 Amsterdammers uit het burgerregister. Gezien de omvang van het beraad dient het aantal lotingscriteria voor Amsterdammers beperkt te blijven tot maximaal vijf. Daarbij denken we aan een goede spreiding in leeftijd (vanaf 16 jaar), en genderidentiteit (vrouw/man/non-binair), een goede verhouding huurders en kopers en verdeeld over alle gebieden en stadsdelen en met verschillende opleidingen.

Een aanvullend criterium waar de gemeente op selecteert, is ondernemerschap (waarbij afval een rol speelt). 20% van de plekken worden gereserveerd voor Amsterdamse ondernemers, omdat ondernemers aan de ene kant een grote rol spelen bij het produceren van afval, en aan de andere kant een bijdrage kunnen leveren aan het bedenken en realiseren van oplossingen voor het afvalprobleem. Ondernemers worden geloot via het LISA vestigingsregister. Bij aanmelding wordt de genodigden gevraagd of ze als ondernemer werkzaam zijn in Amsterdam en daarbij te maken hebben met afval. We selecteren ondernemers op spreiding over de stadsdelen en branche. Alleen ondernemers die ook woonachtig zijn in Amsterdam maken op deze manier kans om deel te nemen aan het beraad. Ze doen dus mee als inwoner met een ondernemersperspectief.

Gewenste samenstelling

Het is bekend dat niet alle groepen evenredig reageren op een uitnodiging voor een burgerberaad of andere participatietrajecten. Uit ervaring weten we dat mensen boven de vijftig jaar oud zich vaker opgeven voor participatietrajecten. Jongeren en mensen met een niet-westerse migratieachtergrond zijn over het algemeen moeilijker te bereiken en melden zich minder snel aan voor deelname. Daarom oversampelen we in de eerste loting jongeren en mensen met een niet-westerse migratieachtergrond. Dit betekent dat jongeren en mensen met een niet-westerse migratieachtergrond meer kans hebben om een uitnodiging te ontvangen tijdens de eerste lotingsronde.
In de tweede ronde zorgen we dat alle Amsterdammers evenveel kans hebben om mee te doen met het Burgerberaad Schone Stad.

De gewenste samenstelling van het Burgerberaad Schone Stad ziet er als volgt uit:

Leeftijd	17% 16 t/m 25-jarigen 42% 26 t/m 45-jarigen 27% 46 t/m 65-jarigen 15% 66+-ers
Gender-identiteit	49% vrouw 49% man 2% non-binair
Woonvorm	40% sociale huurders 31% private huurders 29% woningeigenaren
Stadsdeel	10% centrum 11% noord 17% nieuw-west 16% west 16% zuid 16% oost 10% zuidoost 3% weesp

Opleiding	38% basisonderwijs/VMBO/HAVO/VWO/ MBO1/ MBO2/ MBO3/MBO4 62% HBO/WO
Werk	20% Amsterdamse ondernemers bij wie afval een rol speelt 80% ander werk

We zijn ons bewust van de waarschijnlijkheid dat inwoners die een hoge mate van vertrouwen hebben in de overheid wellicht oververtegenwoordigd zijn in de reacties op de eerste uitnodiging. Om inwoners te motiveren die zich 'ongehoord' voelen, of een laag maatschappelijk vertrouwen hebben, benadrukken we in de communicatie zoveel mogelijk het open speelveld van een burgerberaad.

3.5 Drempels voor deelname wegnemen

Uit ervaringen in andere steden blijkt dat tijdens het proces vaak nog deelnemers afvallen. Om dit te voorkomen is het belangrijk om het burgerberaad zo inclusief mogelijk te organiseren. Dit bereiken we door zoveel mogelijk drempels tot deelname te verlagen. De volgende vergoedingen en hulpmiddelen kunnen helpen om het burgerberaad zo inclusief en toegankelijk mogelijk te maken. De geldende regels voor een toegankelijk Amsterdam zijn op de organisatie van het burgerberaad van toepassing.

Vergoeding

Deelnemers krijgen een vrijwilligersvergoeding voor hun deelname aan het burgerberaad. In het plan van aanpak wordt uitgewerkt hoe die vergoeding eruit ziet en op welke manier deelnemers de vergoeding ontvangen.

Taal

Een van de belangrijkste pijlers van een burgerberaad is toegankelijkheid. De voertaal van het burgerberaad is Nederlands. Alle communicatiemiddelen worden op B1-niveau geschreven, aangeboden in verschillende talen en waar mogelijk ondersteund door visuele elementen, zoals plaatjes en illustraties.

Daarnaast moeten de bijeenkomsten ook toegankelijk zijn voor mensen die de Nederlandse taal niet (goed) machtig zijn. In het geval hier behoefte aan is, bieden we een (fluister)tolk aan om te vertalen tijdens de bijeenkomsten.

Locatie en catering

De kwaliteit, toegankelijkheid en uitstraling van de locatie en catering is zeer belangrijk voor het creëren van een positieve en constructieve sfeer onder de deelnemers.

Overige hulpmiddelen

Deelnemers wordt daarnaast bij aanmelding gevraagd wat ze nodig hebben om deel te nemen. Daarbij worden in ieder geval de volgende opties genoemd:

- Reiskostenvergoeding
- Kinderopvang

Zodra de definitieve groep deelnemers is geloot wordt uitgevraagd of er behoefte is aan andere hulpmiddelen om deel te kunnen nemen. Denk hierbij aan fysieke en mentale hulpmiddelen.

3.6 Gelijkwaardig overleg

We gaan uit van zes bijeenkomsten in de avonden of weekenden van vier tot zes uur. Het programma per bijeenkomst wordt uitgewerkt in een plan van aanpak. Daarbij is ruimte gewenst om de opzet aan te passen op verzoek van de deelnemers.

Programma

De opzet van de bijeenkomsten zal er op hoofdlijnen zo uit komen te zien:

Bijeenkomst 1	▪ Installatie ▪ Kennismaken met elkaar en met het vraagstuk ▪ Selecteren van thema's en experts
Bijeenkomst 2	▪ Expertise vergaren ▪ Meningsvorming
Bijeenkomst 3	▪ Informeren en verbreden ▪ In de stad
Bijeenkomst 4	▪ Eerste aanzet adviezen ▪ Beraadslagen
Bijeenkomst 5	▪ Adviezen definitief maken ▪ Oordeelsvorming
Bijeenkomst 6	▪ Reflecteren ▪ Stemmen ▪ Besluitvorming

Naast de extra inzet om deelname aan het beraad zo toegankelijk mogelijk te maken, zal er aandacht zijn voor de gelijkwaardigheid van het overleg tijdens de bijeenkomsten.

Werkvormen

Om te komen tot breed gedragen adviezen maken we gebruik van de principes en methodieken van Deep Democracy. Kernelementen hiervan zijn:

- Inchecken op inhoud, relatie en proces;
- Impliciete aannames expliciet maken;
- De zorg of behoefte achter een uitspraak/standpunt zoeken;
- De groep kan samen besluiten maken over samenwerking;
- De wijsheid van de minderheid voegen we toe aan de wijsheid van de meerderheid, door te vragen ‘wat heb je nodig om mee te gaan?’;
- Afwijkende meningen worden gewaardeerd en mensen komen niet alleen te staan (‘wie herkent dit punt? Wie vindt iets soortgelijks?’);
- Uitchecken: regelmatig kort evalueren, wat gaat goed? Wat kan beter?

We houden deelnemers geboeid door diversiteit aan te brengen in de werkvormen die we toepassen. Dit doen we bijvoorbeeld door kennis niet alleen over te dragen middels plenaire presentaties, maar door veel variatie in de methodes voor kennisoverdracht aan te brengen. Bijvoorbeeld door een dag met de deelnemers de stad in te trekken en door uitvoerende professionals (handhaving, afvalophalers en vegers) een belangrijke rol te geven in de aanpak. Zo kunnen deelnemers zelf de urgentie van het vraagstuk en de consequenties van verschillende keuzes ervaren.

3.7 Informatie & transparantie

Deelnemers krijgen toegang tot de informatie die ze nodig hebben om aanbevelingen te formuleren. Of het nu gaat om ervaringsdeskundigen, academisch experts of ambtelijke expertise; het beraad krijgt de tijd om te spreken met experts naar keuze.

3.8 Vertrouwen geven, is vertrouwen krijgen

Hoe meer vertrouwen het college, de gemeenteraad en de gemeentelijke organisatie geven aan het burgerberaad, hoe meer vertrouwen we terug kunnen verwachten. Om deze reden staat in deze startnotitie een opdracht aan het burgerberaad die ruimte geeft aan de deelnemers om de agenda nader te bepalen. Daarnaast zullen de kaders in het proces aan bod komen (via de gespreksleiders, de experts en de tussentijdse toets), maar zullen ze niet aan het begin van het beraad uitgebreid inhoudelijk behandeld worden, zodat de wijsheid van de groep zoveel mogelijk benut wordt.

3.9 Communicatie met deelnemers en met de stad

Communicatie rond het burgerberaad speelt vooraf, tijdens en na het beraad een belangrijke rol.

Communicatiedoelen zijn:

1. Voorafgaand aan het Burgerberaad: zo veel mogelijk (diverse) Amsterdammers interesseren voor deelname aan het Burgerberaad
2. Amsterdammers die niet deelnemen aan het beraad, betrekken bij het Burgerberaad (voor, tijdens, na)
3. Intern: collega's motiveren om mee te werken aan het Burgerberaad (tijdens, bijv. als expert, en na afloop bij implementatie van de aanbevelingen)

Er wordt een aanpak voor de communicatie uitgewerkt met aandacht voor de verschillende fases. De stad zal via diverse kanalen op de hoogte worden gehouden van het proces in het burgerberaad.
De inwoners die zich aanmelden, maar vervolgens niet worden ingeloot voor het burgerberaad en de klankbordgroepen (van raadsleden, bewonersinitiatieven, ondernemersverenigingen en afvalverwerkers) willen we goed op de hoogte houden van wat er speelt bij het burgerberaad. Deze groepen kunnen eraan bijdragen dat de aanbevelingen van het burgerberaad na afloop goed landen in de stad.
Er is voor dit burgerberaad niet gekozen voor een parallel (online)

platform waar iedereen mee kan praten. Dat zou bij een volgend burgerberaad een mooie toevoeging kunnen zijn.

3.10 Planning

Het burgerberaad kan van start na vaststelling van deze startnotitie door de gemeenteraad. Na deze vaststelling van de startnotitie wordt er een uitgebreid plan van aanpak opgesteld voor de organisatie van het burgerberaad. Naar alle verwachting vinden de bijeenkomsten van het beraad plaats in de eerste helft van 2024. Er wordt uitgegaan van 6 bijeenkomsten. Er zal maximaal 1 bijeenkomst per maand zijn.

Onderstaande tabel is een indicatieve planning. Hierbij gaan we ervan uit dat de bijeenkomsten in de eerste helft van 2024 gaan plaatsvinden. Uiteraard is deze planning flexibel en passen we aan waar nodig.

Datum	Fase	Actie
1 november 2023	Besluitvorming	Raadscommissievergadering
29 november 2023	Besluitvorming	Raadsvergadering
Vanaf 1 december	Loting	Eerste loting
Vanaf 1 december	Communicatie	▪ Start communicatie met de stad ▪ Versturen eerste uitnodigingen
Januari	Loting	▪ Tweede loting uitvoeren ▪ Definitieve groep deelnemers samenstellen ▪ Communicatie met definitieve groep deelnemers
Februari	Uitvoering	Bijeenkomst 1
Maart	Uitvoering	Bijeenkomst 2
April	Uitvoering	Bijeenkomst 3
Mei	Uitvoering	Bijeenkomst 4
Juni	Uitvoering	Bijeenkomst 5
Juli	Uitvoering	Bijeenkomst 6

Datum	Fase	Actie
September	Opvolging	▪ Verwerken uitkomsten burger-beraad ▪ Aanbieden uitkomsten burger-beraad aan gemeentebestuur en gemeenteraad
Vanaf oktober	Opvolging	▪ Evaluatie ▪ Communicatie met deelnemers en inwoners over opvolging adviezen

3.11 Evaluatie

De Hogeschool van Amsterdam evalueert het burgerberaad van begin tot einde. Daarbij zullen ze in het proces indien nodig interventies doen vanuit hun kennis en expertise om het proces te verbeteren en na afloop een evaluatierapport opleveren met geleerde lessen voor toekomstige burgerberaden. De evaluatie zal zich toespitsten op tenminste drie deelvragen; de beleving van de deelnemers, de politieke opvolging van de adviezen en in welke mate het burger-beraad heeft geleefd in de gemeente.

Daarnaast maakt de gemeente Amsterdam deel uit van een landelijk onderzoeksnetwerk van de Hogeschool van Amsterdam en de Haagse Hogeschool. Binnen dit onderzoeksnetwerk loopt een subsidieaan-vraag voor een tweejarig onderzoek naar burgerberaden op duur-zaamheidsgebied. De gemeente Amsterdam zal zich hierbij aansluiten.

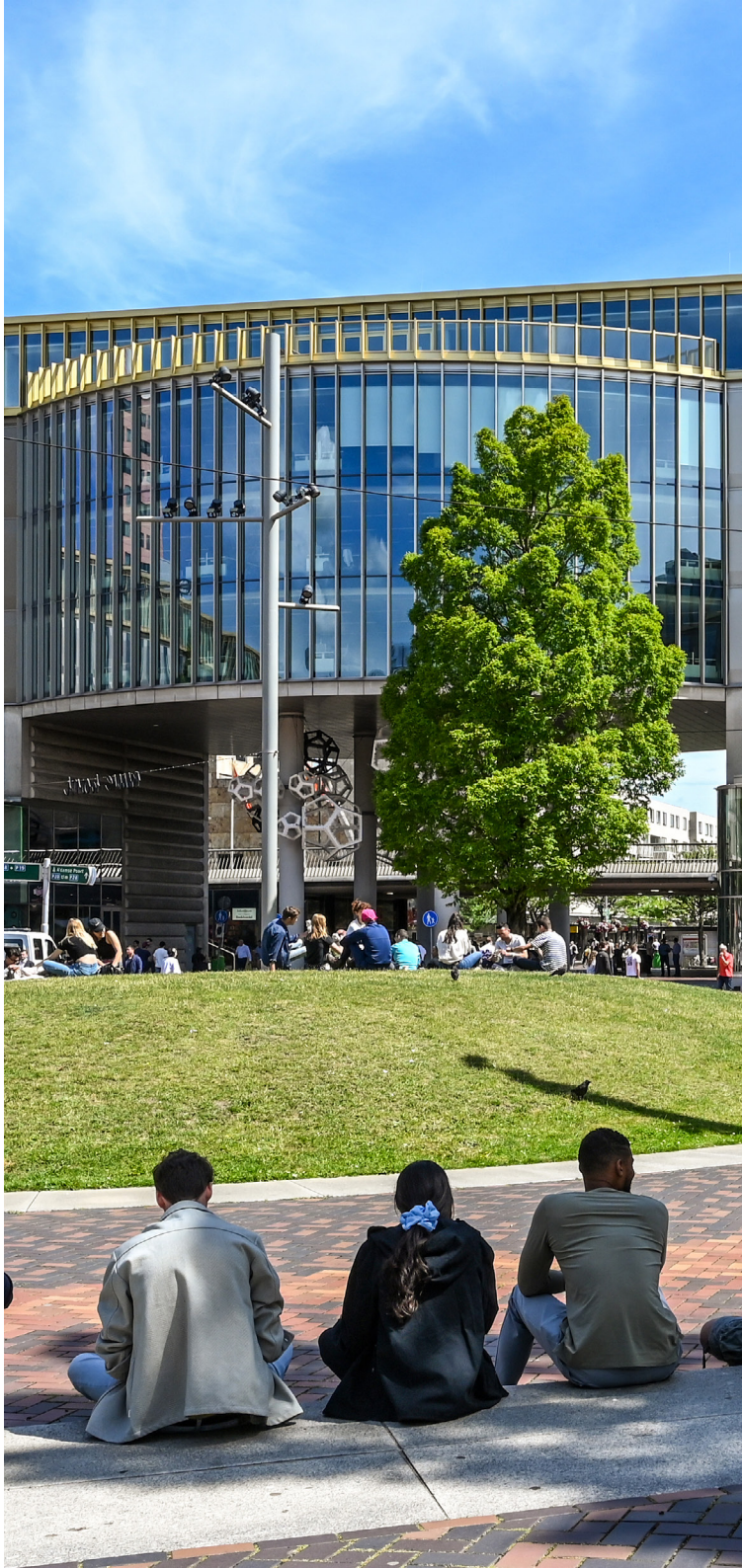

4. Begroting

Totale kosten (excl. ambtelijke capaciteit) zijn geschat tussen de € 300.000,- en € 350.000,-. De kosten zitten voornamelijk in de voorbereiding en de uitvoering. Hiermee bekostigen we de onafhankelijke begeleiding tijdens de bijeenkomsten, de communicatie en het organiseren van de bijeenkomsten. Bij dit laatste punt moet gedacht worden aan gespreksbegeleiding, catering, eventuele inhuur van de kinderopvang en de vergoeding per deelname.

5. Bronnen

- Coalitieakkoord 2022-2026
- Beleidskader Burgerberaden – juni 2023
- Handboek uitvoeren burgerberaden – juni 2023
- Begroting 2023

BIJLAGE I

Rol regiegroep

Om toezicht te houden op een goed verloop van het burgerberaad kan er op verzoek van het burgerberaad een regiegroep van deelnemers worden samengesteld die namens het beraad in gesprek kunnen met de onafhankelijk procesbegeleider van Bureau EMMA of het projectteam van de gemeente mochten er onverhoopt meningsverschillen ontstaan of twijfels zijn over de onafhankelijkheid van actoren in het proces, dan wel over de vraag of de juiste informatie wordt aangeleverd.

Rol haalbaarheidscheck

Een belangrijk moment in het proces is het formuleren van de concept aanbevelingen en het checken in hoeverre deze haalbaar zijn en al dan niet binnen de kaders passen. Een team van experts (gemeentelijk en extern) kan hiervoor als vraagbaak worden ingezet.

Rol stuurgroep en projectteam

Een ambtelijke stuurgroep stuurt een projectteam aan met de verantwoordelijkheid om het burgerberaad voor te bereiden en vervolgens te faciliteren bij het volbrengen van haar opdracht. In de stuurgroep zijn de directies Afval & Grondstoffen, Stadswerken en Duurzaamheid vertegenwoordigd. Zij zorgen ervoor dat hun eigen directies gereed staan voor het burgerberaad. Zij vallen onder de verantwoordelijkheid van de betrokken wethouder. Het projectteam bestaat uit de ambtelijke projectleider, gemeentelijke inhoudelijk beleidsambtenaar, gemeentelijke communicatie-expert, de onafhankelijke procesbegeleider (van het bureau) en eventueel aangevuld met een externe onafhankelijk adviseur.

Rol stakeholders

De gemeente vraagt stakeholders dezelfde houding aan te nemen als college en gemeenteraad: nieuwsgierig, maar terughoudend en bereid om een bijdrage te leveren indien ze als expert en ervarings-deskundige worden uitgenodigd door het burgerberaad om hun kennis en ervaringen te delen.

Rol onderzoek/evaluatie

De Hogeschool van Amsterdam evalueert het burgerberaad van begin tot einde. Daarbij zullen ze in het proces indien nodig interventies doen vanuit hun kennis en expertise om het proces te verbeteren en na afloop een evaluatierapport opleveren met geleerde lessen.

BIJLAGE II

Kaders

Coalitieakkoord

In het Amsterdams Akkoord, het coalitieakkoord voor de periode 2022 tot 2026 staat het volgende over een schone stad:

- We bestrijden afvaloverlast met hogere boetes en een getrapt boetesysteem, meer handhaving en bewustzijnscampagnes. Samen met de gemeente, bewoners, containeradoptanten en ondernemers nemen we verantwoordelijkheid voor een schone stad.
- Het is van belang dat mensen hun huisvuil dan ook wel kwijt kunnen in de containers. Daarom zorgen we voor meer bakken, meer legen en meer vegen. Stadsdelen krijgen een grotere rol om gebiedsgericht te werken en prioriteiten te bepalen voor de reiniging. Klachten vanuit Amsterdammers nemen we prominenter mee in de aanpak.
- We controleren en handhaven op verplicht gestelde afvalcontracten. Daarbij stimuleren we pilots voor duurzame afvalophaal via water.
- De hele keten van reinigen en afval inzamelen wordt onder de lopende bestuursopdracht Afval gebracht. Deze keten wordt ondergebracht bij één bestuurder.
- Met Agenda Circulair en vernieuwende economische modellen als de Amsterdamse Donut richten we op lokaal niveau de economie circulair in waarbij er aandacht is voor de maatschappelijke kant van het circulair maken van de stad. We zetten deze lijn door, en investeren in verdere samenwerkingen in de stad.
- Alle aanbevelingen die passen bij het coalitieakkoord kunnen rekenen op het commitment van het college. Wanneer aanbevelingen niet passen binnen het coalitieakkoord, zal het college bespreken wat er deze bestuursperiode mogelijk is en het burgerberaad en de gemeenteraad daarvan op de hoogte houden.

Beleidskaders

- De Kaderrichtlijn afvalstoffen (KRA) (2008/98/EG) vormt de basis van de EU-wetgeving op het gebied van afvalstoffen, zoals de gewenste manier van afvalbeheer (van preventie tot verbranden), bescherming van gezondheid en milieu en het vormgeven van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.
- Ook de richtlijnen ten aanzien van het verpakkingsafval en het storten en het circulaire beleid geven richting aan het landelijke afvalbeleid.
- De Wet Milieubeheer geeft weer hoe het landelijke en lokale afvalbeleid vorm moet krijgen.
- Het Landelijk Afvalbeheer Plan 3 beschrijft het landelijke afvalbeleid tussen 2017 en 2023. Het voorkomen van afval staat centraal, waarbij we eraan werken om de totale huishoudelijk afvalproductie (dat is het restafval inclusief stromen als papier, plastic, glas, textiel, et cetera) omlaag te brengen. Het landelijk afvalbeheerplan zal worden opgevolgd door het Circulair Materialenplan 1.
- De gemeente Amsterdam heeft haar afvalbeleid vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma afval en grondstoffen 2020- 2025 (gemeenteraad 17 december 2020), waarin staat hoe we werken aan een schoon en afvalvrij Amsterdam.
- Daarnaast liggen regels vast in de verordening op de afvalstoffen, de verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrecht bedrijfsafval en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten
- In het Beleidskader ‘1Amsterdam Heel & Schoon’ (2017) staan de principes voor onderhoud en reiniging. We willen in heel Amsterdam een goede beheerkwaliteit en we werken gebiedsgericht om dat te bereiken. Met dit beleid als basis maken we keuzes om de stad schoon, heel en veilig te houden binnen de beschikbare budgetten.

Financiële kaders

Inzamelen van afval en reiniging van de stad wordt grotendeels bekostigd uit de afvalstoffenheffing. Fiscaal beleid en fiscale regelgeving blijven buiten de scope van burgerberaden, inspraak, referenda ed. Dat geldt ook voor de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht, want beide zijn fiscale regelingen.

In 2024 dient nog besluitvorming plaats te vinden over de inpasbaarheid van de aanbevelingen van het burgerberaad binnen de gemeentelijke begroting. De ervaringen met het mini-burgerberaad leren ons dat de aanbevelingen van een burgerberaad ongelijksoortig van aard zijn. Voor sommige aanbevelingen zullen middelen nodig zijn, andere aanbevelingen zullen landen binnen bestaande programma's of projecten.

LEVENSVERZEKERING
1843
NOORD-BRABAND
WAALWIJK
KAAS EN BROODJE
FRESH SANDWICHES